

Rietzwenkgras, ideaal voor grazend jongvee

Maarten Cromheeke, Matthieu Frijlink (ILVO)

De klimaatverandering zorgt ook in Vlaanderen voor extremere weersomstandigheden. Hevige regenval in het najaar en langere droge periodes in het groeiseizoen komen vaker voor. Het meest gebruikte gras voor maaien en begrazing, Engels raaigras (*Lolium perenne* L.), is echter droogtegevoelig. De droge periodes brengen dus de productie van voldoende kwalitatief ruwvoeder in gevaar.

Rietzwenkgras

Een grassoort die beter presteert in drogere periodes is rietzwenkgras (*Festuca arundinacea* Schreb.). Dit gras is een meerjarige grassoort met een goede persistentie en gemiddeld 20 tot 30 % hogere droge stof opbrengst ten opzichte van Engels raaigras. Dankzij zijn diepe worteling loopt die meeropbrengst in droge jaren zelfs op tot 45%. Rietzwenkgras is geschikt voor maaien en beweiding en goed bestand tegen droogte en overstromingen. Door de trage jeugdgroei wordt het gras bij voorkeur aan het eind van de zomer gezaaid.

Na maaien droogt dit gras een stuk sneller dan Engels raaigras. Deze percelen worden dus beter als laatste gemaaid, niet geschud, laatst geharkt en eerst ingekuild. Rietzwenkgras is uitermate geschikt voor een mengteelt met rode en witte klaver (30 kg/ha + 7 kg/ha rode klaver + 3 kg/ha witte klaver) voor maaidoeleinden of enkel witte klaver om te begrazen (30 kg/ha + 5 kg/ha witte klaver).

De verteerbaarheid van rietzwenkgras ligt gemiddeld 10 % punten lager dan Engels raaigras. Bovendien is ook de opname door het vee lager, wat leidt tot terughoudendheid bij rundveehouders om rietzwenkgras in het teeltplan op te nemen.

Proeven met rietzwenkgras

In het VLAIO-LA traject KLIMGRAS, een samenwerking tussen ILVO en Universiteit Gent, werden enkele proeven met recente rassen uitgevoerd. Deze proeven tonen aan dat rietzwenkgras wel degelijk een meerwaarde kan vormen op een rundveebedrijf. Naast enkele graasproeven met jongvee, die hieronder besproken worden, werd ook de inpasbaarheid van ingekuild rietzwenkgras binnen een melkveerantsoen onderzocht. Deze resultaten worden in een volgend artikel later dit jaar gecommuniceerd.

In 2021, 2022 en 2023 werden onder uiteenlopende klimatologische omstandigheden (droog, nat, warm, koud, ...) en gedurende verschillende periodes (voorjaar, zomer, najaar) 4 graasproeven uitgevoerd met drachtig jongvee (Holstein) tussen de 15 en 22 maanden oud. Kleine groepen van 5 tot 7 dieren werden afwisselend voor 4 weken ingeschaard op percelen met Engels raaigras of met rietzwenkgras die voorheen niet begrast werden. Om de 2 weken werden alle dieren gewogen om de groei op te volgen.

In alle graasproeven bleken de dieren gemiddeld sneller te groeien als ze graasden op rietzwenkgras (Tabel 1). Bij de helft van de graasproeven was dit verschil ook significant. Tijdens 1 van de 4 graasproeven werd ook de methaanuitstoot van de dieren op de weide onderzocht. De methaanuitstoot van de grazende dieren bleek echter niet te verschillen tussen beide grassoorten.

Veredelaars werken hard aan nieuwe rassen van rietzwenkgras met een verbeterde verteerbaarheid. Ondanks deze inspanning blijft er toch een grote kloof in de verteerbaarheid bestaan tussen rietzwenk en Engels raaigras. Onze proeven tonen echter aan dat deze verschillen eerder een positief effect hebben op de groei bij grazend jongvee.

Tabel 1: Dagelijkse groei Holstein vaarzen: Rietzwenkgras vs. Engels raaigras

Dagelijkse groei (kg/dier/dag)	Proef 1	Proef 2	Proef 3	Proef 4
Rietzwenkgras	0,94 ^a	1,00 ^a	0,57 ^a	1,78 ^a
Engels raaigras	0,63 ^b	0,66 ^b	0,46 ^a	1,46 ^a

Conclusie

Ondanks het beperkt aantal dieren per proef toont de herhaalbaarheid van de resultaten over de 3 jaren en onder verschillende omstandigheden toch duidelijk de meerwaarde van rietzwenkgras aan voor begrazing met jongvee. Deze dieren hebben immers een lagere nutritionele behoefte dan lacterend melkvee en de droge stof opname is minder beperkend. De lagere passagesnelheid van het rietzwenkgras zorgt bij deze dieren zelfs voor een grotere benutting van de nutriënten in het rietzwenkgras.

Graasweides voor jongvee, maar ook vleesvee, kunnen dus perfect ingezaaid worden met rietzwenkgras zonder negatieve gevolgen voor de groei of ontwikkeling van de dieren. Het grasaanbod is hoger en constanter gedurende het hele jaar. Er kunnen dus meer dieren per hectare gehouden worden en er moet minder snel bijgevoerd worden. Daarnaast kan rietzwenkgras ook aangewend worden in droogstandsrantsoenen. Bij voorkeur een zware snede als voordroogkuil in een stalrantsoen om de specifieke behoeften van droge koeien te kunnen respecteren. Rietzwenkgras kan dus wel degelijk een meerwaarde vormen op een rundveebedrijf.

Figuur 1: Het jongvee in de graasproef

Video

Groen gras voor melkkoeien, ook tijdens droge periodes

